

בנוסף לפעילותה השוטפת, קיימה עדאלה שורה של כנסים וימי עיון בהן נידונו לעומק שאלות פוליטיות ומשפטיות מגוונות.

“השפעת הזהות הלאומית של הערבים על מאבקם לזכויות האדם”

יום העיון, בשיתוף האגודה לזכויות האזרח בישראל, התקיים בנצרת באפריל 1997. השתתפו: ד"ר רמזי סלימאן, החוג לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה; פרופ' סעיד זידאני, המחלקה לפילוסופיה, אוניברסיטת ביר-זית; ועו"ד אוסאמה חלבי. הדיון התמקד בבעיות הנובעות מהגדרתה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, וכיצד משפיעה עובדה זו על מאבקם של בני המיעוט הערבי.

“מי מפחד מחופש המידע?”

יום העיון, בשיתוף האגודה לזכויות האזרח בישראל, התקיים בנצרת ביוני 1997. השתתפו: עו"ד משה נגבי, “מעריב” וקול ישראל; חיים ברעם, “כל העיר”; נזיר מג'אלי, “אלאתחאד”; ועוה"ד מוחמד דח'לה וראיף זרייק מעדאלה. יום העיון התקיים טרם חקיקתו של חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, והודגשה בו חשיבותו של חופש המידע למאבקם של בני המיעוט הערבי באי-השוויון המערכתי. עורכי הדיון שהשתתפו בדיון עמדו על כך, שלא פעם, בהעדר מידע קשה מאוד להוכיח אי-שוויון ואפליה.

“חופש הביטוי וזכויות פוליטיות של המיעוט הערבי בישראל”

יום העיון, בשיתוף האגודה לזכויות האזרח

ימי עיון, כינוסים והרצאות

בישראל, התקיים באום אלפחם בדצמבר 1997, בשיתוף מחלקת התרבות של העירייה. השתתפו: סלים סלאמה, "אלסנארה"; עבד אלחכים אגבאריה, "סאות אלחאק ואלחוריה"; ד"ר אסעד גאנם, החוג למדעי המדינה באוניברסיטת חיפה ועמותת "סיכוי"; עו"ד יוסף ג'בארין, האגודה לזכויות האזרח; והגב' אבתהאג' מג'אלי, "כל אלערב". חברי הפאנל דנו בחופש הביטוי של בני המיעוט הערבי בישראל, והתמקדו בעיקר בתחומי החינוך, התקשורת וקידום מעמד האשה.

"ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית"

יום העיון, בשיתוף האגודה לזכויות האזרח בישראל, נערך בתל אביב במאי 1998, והתמקד בבעייתיות הנובעת מהגדרתה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. השתתפו: ד"ר אורן יפתחאל, החוג לגיאוגרפיה, אוניברסיטת בן-גוריון; עו"ד חסן ג'בארין, מנכ"ל עדאלה; פרופסור יולי תמיר, החוג לפילוסופיה, אוניברסיטת תל אביב; עו"ד ראיף זרייק מעדאלה; ומר אילן סבן, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה. את הדיון הנחתה עו"ד סוהאד בשארה.

"שירות לאומי"

בנובמבר 1998 התקיים במשרדי עדאלה בשפרעם דיון סביב שולחן עגול על הצעת הממשלה להטיל חובת שירות לאומי על צעירים ערבים. השתתפו בדיון מר מוחמד ברכה, מזכ"ל חד"ש; ח"כ ד"ר עזמי בשארה, בל"ד; הגב' נאיפה נפאע, ועד היוזמה הדרוזי; מר עסאם אבו ריא, האוניברסיטה העברית; ח"כ וליד צאדק, מרצ; השיח' ראאד סלאח, ראש עיריית אום אלפחם;

וד"ר רמזי סלימאן, החוג לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה. את הדיון הנחו עאידה תומא-סלימאן, מנהלת עמותת "נשים נגד אלימות", ועו"ד ג'מיל דקואר מעדאלה. כל הדוברים התנגדו להצעה לכפות שירות לאומי על האוכלוסייה הערבית, ודחו את הרעיון ש"שוויון זכויות" כרוך ב"שוויון חובות".

"51 שנים אחרי הכרזת העצמאות: מעמדם של הערבים בישראל"

יום העיון, בשיתוף הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה, נערך בינואר 1999. השתתפו: פרופסור יוסי אדרעי, דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה; פרופסור ארנון סופר, החוג לגיאוגרפיה, אוניברסיטת חיפה; ח"כ ד"ר עזמי בשארה, בל"ד; עו"ד ראיף זרייק, עדאלה; ומר אילן סבן, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה. ד"ר סנדי קידר מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה הנחה את יום העיון. הדיון התמקד בשאלה, האם ייתכן קיומו של השוויון שהובטח בהכרזה על הקמת מדינת ישראל, כל עוד ישראל מוגדרת כמדינה יהודית או כמדינתו של העם היהודי, וכן בעתידו של המיעוט הערבי בישראל וביחסיו עם המדינה.

"המיעוט הפלסטיני בישראל: בין אינטגרציה לזכויות קולקטיביות"

יום העיון התקיים באוקטובר 1999 בשפרעם. השתתפו בדיון ח"כ מוחמד ברכה, חד"ש; ח"כ ד"ר עזמי בשארה, בל"ד; פרופסור סמי סמוחה, החוג לסוציולוגיה, אוניברסיטת חיפה; שיח' ראאד סלאח, ראש עיריית אום אלפחם; ועו"ד וקים וקים,

מזכיר הוועד להגנה על זכויות העקורים בישראל. כל הדוברים הסכימו, כי יש לפעול בדחיפות לשם הקמת גופים ומוסדות נבחרים של הערבים הפלסטינים בישראל, אשר ייצגו את ענייני הקהילה הערבית הפלסטינית בפני מוסדות המדינה. כן נידונו היבטים שונים של אוטונומיה של הקהילה הערבית הפלסטינית. עו"ד מרוואן דלאל מעדאלה הנחה את הדיון, העיתונאי השאם נפאע ועו"ד חסן ג'בארין, מנכ"ל עדאלה, הגיבו על דברי חברי הפאנל.

"זכויות אדם ומיעוטים: לקראת המאה ה-21"

יום העיון, שנערך בשיתוף קרן היינריך בל ועמותת מוסאווא, התקיים בנובמבר 1999 בחיפה. פתחו את יום העיון מר קלוד ויינבר, מנהל השלוחה הישראלית של קרן היינריך בל, ומר פרנק פון אואר, נספח התרבות בשגרירות גרמניה בישראל. השתתפו: הגב' נבילה אספניולי, חברת הנהלת מוסאווא; עו"ד מוחמד דח'לה, יו"ר הנהלת עדאלה; מר גרג פאפה, נציב זכויות האדם במשרד החוץ של גרמניה; ח"כ עסאם מח'ול, חד"ש; עו"ד יוסף ג'בארין, האגודה לזכויות האזרח בישראל; מוחמד זיידאן, האגודה הערבית לזכויות האדם; והגב' מריאן ברטלר, לשעבר שרת החינוך במדינת בארדנבורג, גרמניה. הנחתה את הדיון עו"ד סוהאד בשארה. הדיון התמקד באפשרויות המשפטיות והפוליטיות להגנה על זכויות האדם, ובצורך בסולידריות בינלאומית לשם הגנת זכויותיהם של מיעוטים לאומיים.

מעמד הנשים בבתי הדין השרעיים

בינואר 2000 התקיים במשרדי עדאלה יום

עיון שעסק במעמדן של הנשים בבתי הדין השרעיים. ביום העיון ובסדנאות השתתפו עשרות נציגות של ארגונים החברים בקואליציה העוסקת בזכויות הנשים. המשתתפים דנו בשאלה, האם תיתכן פרשנות מתקדמת ופמיניסטית של ההלכה השרעית, והאם היא תתקבל בבתי הדין השרעיים בישראל, בגדה המערבית ובעזה. כן נידונה ההצעה לאפשר לנשים פלסטיניות להעביר את ההתדיינות בענייני המעמד האישי לבתי המשפט האזרחיים.

זכויות הפליטים הפלסטינים

ביוני 2000 קיימה עדאלה יום עיון על זכויות הפליטים הפלסטיניים, שכיום מעריכים את מספרם הכולל בארבעה מיליון נפש. הדוברים בפאנל: פרופסור סוזן אכרם, אוניברסיטת בוסטון ואוניברסיטת אלקורס, שדיברה על זכויות הפליטים על פי המשפט הבינלאומי; עו"ד אוסאמה חלבי, שדן בסוגיה לאור חוק נכסי נפקדים; ד"ר אילן פפה, החוג למדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה, שחקר את תוצאות המלחמה ב-1948 וכיצד לומדים עליה תלמידים יהודים; ועו"ד וקים וקים, שדיבר על בעיית הפליטים הפנימיים, המונים כיום כ-250,000 נפש. בנוסף הוקרן סרטה של הבמאית הלבנונית מאי מסרי, "ילדי שאתילא". את יום העיון הנחה עו"ד מרוואן דלאל.

דו"חות שהוגשו לאו"ם

נציגי עדאלה הופיעו בפני ועדות של האו"ם שבדקו כיצד עומדת ישראל במחויבויותיה על פי אמנות בינלאומיות על זכויות אדם, הגישו להן דו"חות, וכן את תגובת עדאלה וביקורתה על דו"חות רשמיים שהגישה המדינה לוועדה לעניין

רשימת פרסומים

מחברות עדאלה, גיליון מס' 1, חורף 1999:
זהות, פוליטיקה ומשפט

מחברות עדאלה, גיליון מס' 2, חורף 2000:
אדמה

دفتار عدالة، العدد الاول، شتاء ١٩٩٩:
سياسة القانون والهويات

دفتار عدالة، العدد الثاني، شتاء ٢٠٠٠:
الأرض

تأملات وأفكار بخصوص حقوق الانسان،
٢٠٠٠

Legal Violations of Arab Minority Rights
in Israel, March 1998

Adalah's Review, Volume 1, Fall 1999:
Politics, Identity and Law

Adalah's Review, Volume 2, Fall 2000:
Land

Adalah's Annual Reports - 1997, 1998,
1999

חיסול כל צורות האפליה הגזעית, לוועדה
לזכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות,
ולוועדה לזכויות האדם המפקחת על
ביצוע האמנה הבינלאומית בדבר זכויות
אזרחיות ופוליטיות.

נציג עדאלה מסר לוועדה שבדקה את
יישום האמנה בדבר חיסול כל צורות
האפליה הגזעית דו"ח מטעם עדאלה על
פגיעה בזכויותיהם המשפטיות של בני
המיעוט הערבי בישראל. בעקבות הדו"ח
הציגו חברי הוועדה שאלות רבות
למשלחת הישראלית, שהגישה דו"ח מטעם
המדינה. סוגיות שנכללו בדו"ח שהגישה
עדאלה נכללו גם בהערות הסיכום של
דו"ח הוועדה.

נציג עדאלה מסר דו"ח לוועדה לזכויות
כלכליות, חברתיות ותרבותיות. הדו"ח
התמקד בבעיות חינוך, תרבות, תעסוקה,
שפה וזכויות הנשים. בסיכומי הוועדה
היתה התייחסות לנושאי חוק השבות,
יישובים לא-מוכרים, קרקעות ואבטלה.